

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2011

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA JA TILINTARKASTUS

Kunnanvaltuuston asettaman tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 71 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tarkastuslautakuntaan ovat kuuluneet:

	Varsinainen jäsen	henkilökohtainen varajäsen
Puheenjohtaja	Mauri Tolvanen	Matti Tajala
Varapuheenjohtaja	Jussi Sallinen	Jaakko Hirvonen
Jäsen	Marja-Leena Kivivuori	Merja Flink
Jäsen	Pentti Murtomäki	Tuomo Immonen
Jäsen	Riitta-Liisa Pietarinen	Tarja Riikonen
Jäsen	Pirkko Hyvärinen	Marjatta Karjunen

Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut puheenjohtaja. Lautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja Erkkä Ollila ja hänen jälkeensä tilintarkastaja Eeva-Liisa Auvinen.

Hallinnon ja talouden tilintarkastajana on toiminut Oy Audiator Ab JHTT -yhteisö ja vastuunalaisena tilintarkastajana JHTT Erkkä Ollila 20.9.2011 saakka ja siitä alkaen JHTT Eeva-Liisa Auvinen. Tilintarkastaja on raportoinut suorittamistaan tarkastuksista tarkastuslautakunnalle ja antanut kuntalain 75 §:n mukaisen tilintarkastuskertomuksen.

Lautakunta on kokoontunut vuoden 2011 arviointia varten kuusi kertaa. Kokouksissa on kuultu kunnan johtavia viranhaltijoita sekä luottamushenkilöitä. Lisäksi lautakunta on tutustunut kunnan palvelutuotantoon toimipaikkavierailujen aikana.

Tarkastuslautakunta on tutustunut valtuuston, kunnanhallituksen ja hallintokuntien pöytäkirjoihin sekä perehtynyt kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan laatimaan tilinpäätökseen ja henkilöstökertomukseen vuodelta 2011.

Tarkastuslautakunnan vuosittainen koulutus- ja seminaaripäivä pidettiin vuonna 2011 yksipäiväisenä Liperissä, Viinimarjan tilalla. Tilaisuudessa kuultiin Juha Miettisen esitelmä FCG:n kunnille tarjoamista tarkastus- ja seurantamenetelmistä sekä Liperin suhteutumisesta muihin vastaavankokoiisiin kuntiin. Lisäksi käytiin läpi kunnan toiminnallisten tavoitteiden kehittämistä. Lisäksi tilintarkastaja Ollila kertoi tilintarkastuksen ajankohtaisista aiheista. Tilaisuuteen osallistui tarkastuslautakunnan jäseniä, osastopäälliköitä sekä lautakuntien ja hallituksen puheenjohtajistoa yhteensä 13 henkeä.

2. TAVOITTEIDEN ASETTAMINEN

Kuntalain 65 §:ssä korostetaan tavoitteiden asettamisen ja niiden seurannan merkitystä toiminnan ja talouden ohjauksessa. Valtuusto johtaa kuntaorganisaatiota asettamalla talousarvion vahvistamisen yhteydessä mitattavissa olevia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

Liperin kunnanvaltuusto on asettanut tavoitteet talousarviossa, taloussuunnitelmassa ja talouden tasapainottamisohjelmassa, jonka valtuusto hyväksyi 15.6.2009. Lisäksi tavoiteasettelua on tehty kuntastrategiassa.

Kunnan tavoitetasot on määritelty vuosille 2010 - 2012 ja jokaiselle tulosalueelle on asetettu mittarit vuodelle 2012. Tarkastuslautakunta haluaa edelleen kiinnittää huomiota valtuuston asettamien mittareiden yhtenevän arvioinnin parantamiseen. Nykyisellään mittarit kaipaisivat rinnalleen myös tavoitetasoa ilmaisevaa tietoa. Valtuuston olisi pystyttävä kiinnittämään erityistä huomiota asettamiinsa tavoitteisiin ja niiden selkeään mitattavuuteen. Lautakunta toivoo asian korjaantuvan talousarviokäytäntöjen muuttuessa.

3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

3.1. KUNNANHALLITUS

Kunnanhallituksen tarkoituksena on huolehtia kunnan kehittämisestä ja kuntalaisten hyvinvoinnin turvaamisesta ohjaamalla kunnan toimintaa valtuuston asettamien tavoitteiden ja myöntämien resurssien puitteissa.

Toiminnallisista tavoitteista merkittävimmäksi tarkastuslautakunta arvioi yhteistoiminnan vaikiinnuttamisen sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueella ja valmistautumisen toiminta-alueen laajenemiseen Polvijärven kuntaan. Yhteistoiminta-alueen kehittämiseen ja sopimusten valmisteleamiseen on jatkossa valmistauduttava huolellisesti.

Maaseutulautakunta on onnistuneesti toteuttanut yhteistoiminta-alueen palvelutuotannon haluttuun laajentuneella toiminta-alueella.

Maaseutupalveluiden osalta valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti.

Taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta antaa jälkikäteen haettu MELA:n korvaus palkkojen jaksotukseen liian positiivisen tuloksen.

3.2. SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA (YHTEISLAUTAKUNTA)

Liperi

Sosiaali- ja terveyslautakunnan toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet erikoissairaanhoidon jonotuspäiviä lukuun ottamatta suunnitellusti.

Liperin kunnan maksuosuudet sote – kustannuksiin asukasta kohden vuonna 2011 olivat 1.639 €, jossa nousua edellisvuoteen 7,9 %. Vertailua vaikeuttaa se, että kyseessä on ensimmäinen vuosi taseyksikkönä.

Taloudelliset tavoitteet alittuivat 605.818 €.

Sote OkuLin yhteistoiminta

Toiminnallisten tavoitteiden osalta suhteellisesti merkittävimmät arvioiden erot ovat M/T työ- ja päivätoiminnan osalla. Yhteistoiminnan luotettavuuden kannalta merkittävässä roolissa on hallintokunnan sisäisen tarkastuksen toimivuus. Sisäisen tarkastuksen lautakunta arvioi toteutuneen suunnitellusti.

3.3. SIVISTYSLAUTAKUNTA

Lautakunnan talousarvion laadintaan näyttää liittyneen useita puutteellisia arvioita. Lisäksi talousarvion toteutumisseuranta ei lautakunnan käsityksen mukaan ole ollut riittävää. Talousarvion merkittävimmät ylitykset tulosalueilla ovat varhaiskasvatuksen 531.381 € ja perusopetuksen 315.526 €. Kulukohtaisesti tarkasteltuna suurin ylitys on henkilöstökuluissa 655.466 €. Lautakunta kokonaisuudessaan ylitti talousarvion määrärahat 838.398 €.

Toiminnallisten tavoitteiden osalta esitetyt luvut antavat kuvan siitä, että toiminta olisi taloudellisesti ollut parempaa kuin talousarvio.

3.4. TEKNINEN LAUTAKUNTA

Teknisen lautakunnan toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti.

Taloudellisten tavoitteiden osalta lautakunnan kokonaistalous ylitti talousarvion 427.825 €

3.5. INVESTOINNIT

Irtaimen omaisuuden investoinnit sisältävät tulona Pohjois-Karjalan Tietotekniikkakeskus Oy:lle siirtyneet tietotekniikan koneet ja laitteet.

Talonrakennuksen investoinnit toteutuivat 96,9 %.

Kaavateiden/liikenneväylien investointien talousarvion määräraha alitettiin ja toteuma oli 465.669 € (84,7 %)

Vesi- ja jätevesihankkeissa alitettiin talousarvio 199.912 € (tot. 66,1 %).

Muista hankkeista Ylämyllyn Tekonurmi toteutui 93,6 %.

4. RAHOITUS JA VIERAS PÄÄOMA

Kunnan lainakanta oli vuoden 2011 lopussa 25,6 milj. euroa, mikä asukasta kohti on 2.086 €. Korollisten konsernilainojen määrä on korkea ja oli vuoden lopussa 45,3 milj. euroa, mikä on asukasta kohti 3.686 €.

5. HENKILÖSTÖKERTOMUS

Henkilöstökertomuksen asiasisältö ja asioiden esittämistarkkuus sekä – laajuus on kehittynyt huomattavasti. Valtuustostrategian mukaan Liperin kunta on henkilöstöstään huolehtiva ja varhaisen tuen käyttöönoton myötä huolehtivuuden oletetaan parantuvan ja sairauspoissaolojen määrän kehittyvän myönteiseen suuntaan.

6. YHTEENVETO JA EHDOTUS JATKOTOIMENPITEIKSI

Tarkastuslautakunta kiittää kunnan työntekijöitä, hallitusta ja lautakuntia haasteellisen ajan hyvistä tuloksista kunnan taloudellisen alijäämän kattamisessa. Arvioitua paremmalla tulokertymällä on voitu edetä vuoden 2015 tavoitteeseen hieman suunniteltua nopeammin. Tämä on ollut tarpeellista, sillä tulevien vuosien tuloleikkaukset vaikeuttavat alkuperäisessä suunnitelmasa pysymistä.

Tarkastuslautakunnan mielestä talouden tasapainottamisohjelmaa tulee määrätietoisesti jatkaa edelleen, jotta myös jäljellä oleva alijäämä saadaan katetuksi. Samalla on huolehdittava siitä, ettei uutta alijäämää synny. Talouden suunnitteluun tulee jatkossa panostaa siten, että taseeseen saadaan riittävä puskuriylijäämä investointien omarahoitusosuuksiin.

Tarkastuslautakunta nostaa huolestuttavina seikkoina esille sivistyslautakunnan talousarviolyityksen sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan alkuperäisestä budjetista huomattavasti ylittyneen tilinpäätöksen. Toisaalta sosiaali- ja terveyslautakunta on onnistunut pitämään kulujen nousun kohtuullisen hyvin kurissa.

Tarkastuslautakunta katsoo, että sivistys- sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan talousarviolyityksiin olisi pitänyt reagoida talousarvio vuoden aikana.

Omistajapolitiikan selkeät linjaukset puuttuvat edelleen. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kuntakonsernin omistajaohjausta terävöitetään ja konsernille hyväksytään selkeät omistajapoliittiset tavoitteet.

Kunnanvaltuusto on kesäkuussa 2009 hyväksynyt alijäämän kattamiseksi talouden tasapainottamisohjelman. Sen mukaan kunnan talous saatetaan tasapainoon vuoteen 2015 mennessä. Tasapainotusohjelman mukaan jäljellä olevan alijäämän määrän oli arvioitu olevan 3,5 milj. euroa. Vuoden 2010 tilinpäätöksessä kertynyt alijäämä oli 872 457,19 euroa. Tulojen oltua vuonna 2011 ennakoitua paremmat, saatiin vuoden tilinpäätös 357 699,15 euroa ylijäämäiseksi. Vaikka peruskunnan alijäämä on saatu melkein katettua, on koko konserni vielä yli kuusi miljoonaa euroa alijäämäinen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tasapainottamisohjelmaa on toteutettu onnistuneesti ja alijäämää on saatu kevennetyksi selvästi ennakoitua nopeammin. Polvijärven ja Outokummun kanssa toteutettavan sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen vaikutusta talouden tasapainotusohjelmaan on arvioitava tarkasti.

Tarkastuslautakunnan mielestä tavoiteasetannan kehittämistä tulee jatkaa tavoitteiden sisällön ja mittareiden parantamiseksi.

Kunnan henkilöstön eläköityminen tuottaa haasteita rekrytoinnille ja kunnan on huolehdittava kunnan henkilöstön työhyvinvoinnista. Tarkastuslautakunta korostaa henkilöstökertomuksen käyttämistä aktiivisen johtamisen välineenä.

Tarkastuslautakunta katsoo, että Liperin kunnan palvelut on järjestetty vuoden 2011 aikana pääosin hyvin ja kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti.

Liperissä 14.5.2012

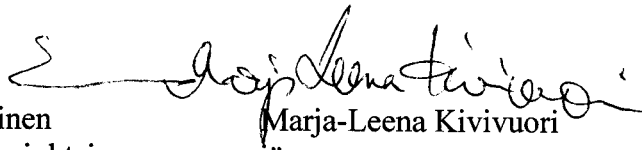
Liperin kunnan tarkastuslautakunta

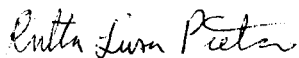
Mauri Tolvanen
puheenjohtaja

Jussi Sallinen
varapuheenjohtaja

Marja-Leena Kivivuori
jäsen

Riitta-Liisa Pietarinen
jäsen

Pentti Murtomäki
jäsen